

Iskolalátogatás Németországban

A Szlovák Iskolaiügyi Minisztérium a 2013/2014-es tanévben tíz pedagógust küldött Németország tíz különböző városába iskolalátogatás céljából. Jómagam is abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy júliusban iskolai hospitációra utazhattam két hétre a bajorországi Wasserburgba, mivel ott a tanítás július végén fejeződik be. Megfigyelhettem az oktatási folyamatot az ottani felsőfokú szakközépiskolában (Fachoberschule). A gimnáziumon kívül ez az iskola készíti fel a tanulókat az egyetemi tanulmányokra Bajorországban. Ezenkívül betekintést nyertem a bajor iskolai rendszerbe és közvetlen megfigyelője lehettem az egyes iskolatípusokban folyó oktató-nevelő munkának.

Németországban az *alapiskola* (Grundschule) 4 éves. Utána a gyermeknek – vagy inkább a szüleinek – döntést kell hoznia, milyen iskolában folytatja tanulmányait: *középsiskolában* (Mittelschule) vagy *reáliskolában* (Realschule), ami 10 éves (vagyis újabb 6 év tanulás), és nem végződik érettségivel, esetleg *gimnáziumban*, ami 12 éves (vagyis újabb 8 év tanulás), és érettségivel zárul. (Természetesen a döntés nem kell, hogy végleges legyen, a gyermek átléphet az egyik iskolatípusból a másikba).

Ha az előző két iskolatípust (közép-, reáliskola) látogató tanulók érettségi vizsgát szeretnének tenni, átléphetnek a gimnáziumba vagy a felsőfokú szakközépsiskolába (Fachoberschule). Az utóbbi iskolában a 12. osztály elvégzése után szakérettségit, a 13. osztály elvégzése után általános érettségit szerezhhetnek (2. világnyelvből – francia, spanyol, orosz vagy olasz – is kell vizsgáznuk). Az általános érettségi megszerzése után a *gimnáziumból* és a felsőfokú szakközépsiskolából (Fachoberschule) egyenes út vezet a főiskolára.

Azok a gyerekek, akik a közép- vagy a reáliskola elvégzése után nem készülnek főiskolára, már a 9. osztályban átléphetnek az *ipari iskolába* (Berufschule), ahol szakmát tanulhatnak három és fél év alatt. Egy, illetve két hét elmélet az iskolában váltakozik egy, illetve két hét gyakorlattal a magas műszaki felszereltséggel rendelkező műhelyekben. Ez az iskola magas szintű szakmai képesítést biztosít a tanulóknak, ami biztos érvényesülést jelent számukra az ipar vagy a gazdaság valamelyik ágazatában.

A legtöbb tanteremből festői kilátás nyílik a tájra, hiszen az iskolák csendes, zöld övezetben, Wasserburgban, az Inn folyó partján terülnek el. A tantermek műszakilag nagyon jól felszereltek. A számítógépen, a televízió, a kivetítő és kerámiaablán kívül nem hiányzik a klasszikus tábla sem, melyre hagyományosan krétával írnak. Meglepődve tapasztaltam, hogy a nálunk egyre szélesebb körben elterjedt interaktív tábla alig-alig fellelhető. Viszont az iskolák rendelkeznek gyakorló konyhával, jól felszerelt műhellyel, rajzteremmel, zöltség-és virágos kerttel, kémiai, biológiai és számítástechnikai szaktantermekkel. A tantermekben és a folyosókon szembetűnően nagy a tisztaság és rend.

A tanár maga választja ki a tankönyvkiadatlóból az osztály összetétele alapján a legmegfelelőbb tankönyvet.

A bajor iskola céltudatos, felelősségteljes, jól képzett szakembereket nevel. A tanulókat a közösségi munkára, a kommunikációra, az egymás iránti odafigyelésre, tiszteletrre és segítségnyújtásra neveli. Ezzel egyidőben nem nyomja el, hanem felszínre hozza és megfelelően fejleszti a tanulók személyiségét.

Az iskola nem csak ismereteket közvetít,

- hanem motiválja a tanulókat,
- megtanítja őket az önálló kutatásra, ismeretszerzésre,
- az új ismeretek csoportban való megbeszélésére és feldolgozására,
- az új ismeretek irodalmi német nyelven (Hochdeutsch), helyes stílusban és testtartásban történő, megfelelő gesztikulációval kísért bemutatására,
- az önálló véleményalkotásra,
- az önértékelésre.

Nagy hangsúlyt helyeznek az olvasásra. Például az egyik iskolában a második osztályos tanulók rendszeresen (hetente) járnak a helyi óvodába, kiválasztanak 1-1 óvodást maguk mellé és mesét olvasnak nekik. Egy másik példa, amikor a tanító néni a jól olvasó gyermek mellé ültet egy olvasási nehézségekkel küzdő gyermeket. A két gyermek egyszerre olvas egy könyvből, közepes tempóban, félig hangosan.

Több iskolában megtekinthettem az egész napos oktató-nevelő munkát, amely tizenhat óráig tart. A délelőtti szellemi munkát délután szakkörök, hangszeres játék (dobok, fúvós-

hangszerek), karének, kerti munka, sport, aktív pihenés váltja fel. Az iskolák túlnyomó többségében iskolai pszichológus, szociálpedagógus, gyógy-pedagógus, pályaválasztási tanácsadó, pedagógiai asszisztensek könnyítik a tanárok munkáját, segítik a gyerekek tanulását, testi és szellemi fejlődését.

A bajor tanulók szembetűnően fegyelmezettek nemcsak a tanítási órán, hanem a szünetekben is. A pedagógusnak csak elvétve kellett az órán fegyelmeznie.

Az egyház fontos szerepet kap az állami iskola életében is. Az iskolai tanév a templomban ökumenikus istentisztelettel kezdődik és zárul. Ugyancsak a templomban kezdődik a végzős osztály ballagása is. A bizonyítványban pedig az első tantárgy a hittanoktatás, viszont hiányzik a magaviseleti osztályzat. A tanulót írásban jellemzik, a jó jellemvonásait sorolják fel, a negatív tulajdonságokra csupán árnyaltan utalnak.

Az érettségi előtt két évvel, a továbbtanulni szándékozó fiatalokkal pályaválasztási tanácsadó foglalkozik. A tanulók otthon kitöltenek egy szöveget, melyet a www.strengthcenter.com, www.strengthfinder.com, www.gallup.com honlapról tölthetnek le. A teszt kimutatja, miben tehetséges az egyén, milyen készségekkel rendelkezik. Néhány héttel később a pályaválasztási tanácsadó a teszteredmények alapján több foglalkozást (4-5) ajánl a tanulóknak, ami által sikeres, elégedett, boldog ember válhat belőle.

Bajorországi tartózkodásom alatt sok új élménnyel és ötlettel gazdagodtam. A szerzett tapasztalatokat a PRINED program keretén belül egyelőre egy éves időtartamra mi is meghonosítjuk. A Zsigárdi Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolában folyamatban van a gyakorló konyha létrehozása, ahol tanuló-lányaink számára beindul a lánynevelés szakkör. Tavasszal zöltséges kertet fogunk kialakítani. Jövőre pedig szeretnénk iskolai műhelyt is létesíteni. Szeptembertől iskolai pszichológus, szociális és speciális pedagógus, továbbá két pedagógiai asszisztens segíti az iskola dolgozóinak munkáját, gyermekeink tanulását és fejlődését. A tavaly bevezetett NAPSUGÁR programot folytatjuk a második osztályban is.